

Tik Ağacı: geçmişten günümüze bir gelenek

Yüzyıllardır mobilya ve gemi yapımında kullanılan tik ağacına dayanıklılığı ve ağırlığından dolayı "demir ağacı" da deniliyor. Yazlık mekanlarda kullanmayı çok sevdiğimiziz bu ağacın öyküsünü T Mimarlık'tan mimar Tülin Güven araştırdı.

Tik ağacının (botanik adı: Tectona Grandis) anavatanı Burma (Myanmar), Thailand ve Hindistan'ın yüksek bölgeleridir. Ahşabın kralı olarak adlandırılmaya başladığımız bu ağaç, şu ana kadar literatürde tabii şartlarda dış etkenlere karşı en çok dayanan çok özel ve tek ağaç olarak geçmektedir. Mineçipeççigiller familyasından gelen, kerestesi çok makbul olan bu büyük ağaç, alçak ve orta yükseltli bölgelerde çok geniş alanlarda yaygın olarak yetiştirilmektedir.

Tik, 750 mm'lik yağış ve 3-4 aylık kurak mevsim isteyen bir ağaçtır. Ayrıca verimli, derin, nemli ve iyi otaçlanmış toprak ister. Odunu çok kaliteli olduğu ve değişik kırmı koşullarına uyum sağladığı için anavatanı dışında da geniş çapta yetiştirilir. Tropikal Afrika'da orman ile savan arasındaki yerlere ve yan yaprak döken ormanlar bölgesinde de yetiştirilmeye başlanmıştır.

Güneydoğu Asya kökenli bu ağaç, 30-35 m'ye erişebilir; dik ve düz bir gövdesi, büyük, karışık, geniş ve her yıl döken yaprakları vardır, meyvesi eslidir; içinde 1-4 adet tohumlu sert bir çekirdek bulunur. Özellikle başlangıçta çabuk büyür ve kolaylıkla çoğalır. Sarımsı kahverengide, dokununca kaygan gelen, ince ve iri dokulu, yan sert ve yan ağır bir odun verir. Bu odunun mekanik özellikleri orta derecededir ama yapı olarak çok dayanıklıdır; öyle ki hiç çürü-

möz. Tik ağacına çalkan çivi paslanmaz bu nedenle ona "demir ağacı" da denir.

Ağaçlandırma işlemi iki şekilde yapılır:

1. Krizma edilerek hazırlanan fidan doğrudan dikilir. Bu yöntem "taungya yöntemi" denir.

2. Bir yıl fidanlıkta büyüldükten sonra dikilebilir.

Her iki yöntemde de fidanlar düzenli olarak üç yıl bakım altında tutulmalıdır. Bu ağaçlar çöktükten da sürgün verilebildiği için 18-20 yıllık devrelerle baltalık olarak da kullanılabilir. O zaman direk ve sırk yapımı için elverişli hale gelirler.

Uygun ortamlarda tik ağacının koru ormanları oluşturulabilir. O zaman 55-60 yıl işletebilir ve mobilya yapılabacak kereste elde edilir. Ormandan yapılacak seyretilmelerden çıkan odunlar yakacak, sırk, direk olarak da kullanılır.

Uzun yıllar kesimi yapılan tik ağacı gün geçtikçe azalmaktadır. İlk defa tik plantasyonu 1856 yılında Hollandalılar tarafından Java adasında dikilmiştir. Java, bugün en büyük tik ağacı üreticisidir. Bunların üretimi devamlı kalıcılık prensibine göre yapılmaktadır. Yani fazla kesim değil aksine az tik ağacı kesimi yapılmaktadır. Tik ormanlarının artması için yıllar sonra Endonezya yetkilileri çok sıkı bir kontrole başlamışlardır. Yerli endüstriyi geliştirmek için Endonezya hükümeti ayrıca Tik ağacı ihracatını büyük ölçüde sınırlandırmıştır.

Tik ve mobilya

Tik ağacı, gemi yapımında, tekne güvertelerinde, bahçe mobilyalarında, liman tesislerinde, mobilyacılıkta, ince marangozlukta, ev mobilyasında ve parke yapımında yaygın olarak kullanılmaktadır.

Dış mekan mobilyası olarak kullanımının çeşitli nedenleri vardır. Tik, özgül ağırlığı en yüksek olan ağaçların başında gelmektedir. Bu nedenle darbelere, çekme basıncına, genimelere ve hava şartlarına fazlasıyla dayanıklıdır. Bu özelliklerinden dolayı da dekorasyon ve mobilya ile ilgilenen herkesin korkulu rüyası "ağacın aşınma" oranı Tik ağacında çok düşüktür. Stabil bir yapı sergiler. Ahşap ürünlerde görülen bu hareket probleminin Tik ağacında en düşük seviyelerde olması, imalatçıları ve ağacı dış mekanlarda da çok kolaylıkla bu yaygın olarak kullanmaya yönlendirmiştir. Tekne güverteleri, bahçe mobilyaları, ev

Tik ağacı alışılmışın dışında hava şartlarına, güneşe, rüzgara, yağmura, kara ve dona karşı dayanıklıdır. Bu şartlar Tik ağacını etkilemediği gibi, asıl gümüşü gri tonunu mobilyalara vermektedir.

mobilyalar ve parkeler Tik ağacının bu konudaki en güzel örneklerindedir.

Tik ağacı alışılmışın dışında hava şartlarına, güneşe, rüzgara, yağmura, kara ve donla karşı dayanıklıdır. Bu şartlar Tik ağacını etkilemediği gibi, asil gümüşü gri tonunu mobilyalara vermektedir. Renk olarak son tonlarda olan Tik ağacı, fazla haresi olmayan freeze veren dokusu, yüzey işlemlerini kolaylıkla kabul eden karakteristiği ile ev mobilyalarında da değerli bir ahşap seçenektir. Masif veya kaplama olarak kullanılabilir.

Mobilya imalatı için ağacın kesilmeden önce yaklaşık 70-90 yaşını bulması gerekir. Sağlamlığı ve ağırlığından dolayı "demir ağacı" da denilen Tik ağacı, yakın geçmişte kadar fiili olarak üç seneye bir uzun zamanda doğal olarak kurutulduktan sonra işleme alınır. Son yıllarda ise, dünya piyasalarında bu ağaca olan yüksek talebi karşılamak amacıyla, kurutma fırınlarında yapay kurutma sistemleri ile bu süre kısaltılmaya çalışılmaktadır. Böylece daha kısa sürede işleme geçilmesi hedeflenmektedir.

Mağazalarımızdaki mobilyalar, Thailand ve Java'da imal edilmiş ürünlerdir. Her mobilya parçası, detayları, kalitesi, formu ve kullanış sevgi ve itina ile el işi olarak hazırlanmıştır. Mağazalarımızdaki ürünlerde de görüleceği gibi, tik mobilya, ham olarak kullanılabileceği gibi tabii ağacın sıcak tonunu korumak için önceden tik yağı ile de yağlanmış olarak da kullanılabilir.

Tik ağacı mobilya üretimi için özel olarak yetiştiriliyor.

Tik ağacının yaprakları.

Tik ağacından üretilen mobilyalar doğal görünümleri ile dış mekanlarda özellikle tercih ediliyor.